احمدجان مصطفی اثری.

ترکی نحوی

ناشری: قزانده «مدرسهٔ محمدیه» ادارەسی.

بهاسی ۱۰ تین

پوچطه ایله ۱۲ تین

قزانده ملت ده باصلدی.

Электро-типографія „Миллятъ", Казань. 1914 г

V2660

«مصاووار الیفبا» تیزدان ایکینچی قاط باصلا چاقدیر
بو الیفبا الیك طاوشلارنی، صوكرا هار طاوشنیك بیلگیسین
(حارفین) كورساتیب افگراتوی ولی بلان یازیلغاندیر. بو
الیفبا بلان اوقیغان بالالار، هار سوزنی اوزینیك آوازلاری
بلانگینا اوقیرغا و آیازارغا افگراتیب چیغاچاقدیر. مینیم
تیلانگیمدا شولدیر، كی تیلیمیز بیز آلماغایی ایدی. تیلیمیزنی
صاقلاونیك واسیطاصیدا الگا شولغینادیر. بو الیفبادا تیلیمیز
آندان طیراطیرغان ۴۴ آوازنیك عالاماتلاریندان بیرسیدا
قالدیریلمی آیریم آیریم كورساتیلاچاكدیر. بو جوملادان
عارابچانیك بیكیرمی طوقیز حارفی بیلگیلیدیر. بونیك
افستینا اوز تیلیمیزگه خاص پ چ ژ گ ڭ حارفلاری
بلان ۳٤ بولادیر. بو قادارلیسی الی طاوشصیز آوازلار
نیكغینا عالاماتلاریدیر. طاوشلی آوازلارغا بو الیفبادا یانا
اون تیفرلی عالامات كورساتیلادر؛ كی شولاردیر:

	باش،	اورطا،	صوك	
۱)	آ	ا ا	ا ا	قالین افست: آط، طاراق، آربا، آوا.
۲)	ا	اا	اا ه	نیچكا افست: اتاچ، تارته، تارازا، توزا.
۳)	او	و	و	قالین الازان افترا: اوط، صو، دوغا.

احمدجان مصطفى اثرى .

تركى نحوى

ناشرى: قزانده «مدرسهٔ محمدیه» اداره‌سى .

قزانده ملت ده باصلدى .

Электро-типографія „Миллятъ“ Казань. 1914 г.

Т. С. С. Р.

1951

2000 г.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

حمد و ثنا، سوز ـ و آنك لوازمین یاراتقان الله‌تعالی گه بولسون. صلوة و سلام، سوزلری سوز قاعده‌لرین تزوگه سبب بولغان محمد علیه السلام‌غه بولسون.

اَمّا بعد، سوز قاعده‌لری، صرف و نحو اسمنده یُریلر.

ا : صرف، سوزلرنك مفرد بولغانده‌غی حاللرین بلدره طرغان قاعده‌لردر. نحو آنلرنك مرکب بولغانده‌غی حاللرین بلدره طرغان قاعده‌لردر. بزنگچه سوزگه، عربچه «لفظ» دیلر.

لفظ (آزمی کوبمی معنالی‌می معناسزمی) آوزدن چققان سوزدر.

معناسی بولغان لفظ مفرد ـ و مرکب اولور.

مفرد، جزءندن معناسینك جزئی مراد بولماغان لفظدر: آغاچ ـ یاپراق کبی.

مرکب، جزءندن معناسینك جزئی مراد بولغان لفظدر: (قاین) آغاچی ـ (آغاچ) یاپراغی کبی[۱]. (۱نچی تمرین)

مرکّبلر، وصفی ـ اضافی ـ اسنادی ـ مزْجی اولورلر.

---

[۱] چونکه، آغاچی دیگانده «آغاچ»، معلوم بر او سملکنی آڭلاتا، آما «ی» آنك قاین‌نقی بولووین بلدره‌در، یاپراغی هم شولای بولوب جزئندن معناسی‌نك جزئی آڭلاتادر، یعنی «یاپراق» بر معنانی «ی» ایکنچی‌نی آڭلاتادر.

تنبیه: تمرین‌لر نومر ترتیبی بله‌ن کتابنك آخرنده یازلدی.

مرکب وصفی

قارا طاقطا

۲ : مرکب وصفی ، صفت برلن موصوفنك جیینیدر : «قارا طاقطا» کبی. قارا صفت ـ طاقطا موصوفدر.

صفت بو نرسه‌نك حالین بلدروب آندن الك سویله‌نه طرغان‌سوزدر. بونده«قارا»طاقطانك حالین(تُسین) بلدروب آندن الك سویله‌نگاندر.

موصوف، صفت آنك‌حالین بلدرگان نرسه‌نك اسمیدر. بونده «طاقطا» قارانك موصوفیدر.

وَصْفِیَّت (نِسْبَتْ) طاقطانك قارالق برلن صفتلانویدر.

ترکیده ، صفت الك ـ موصوف صوڭ بولادر . بس «طاقطا قارا» دییلسه مرکب وصفی بولماز [۱] . (۲نچی تمرین)

صفت ، «نیندی» برلن صراونك جوابنده تشر : نیندی طاقطا؟ قارا طاقطا.

مرکب وصفی‌ده جمع اداتی (لر) موصوفقه‌غنه یالغانادر: «قارا طاقطالر» کبی.

---

[۱] بلکه رابطی محذوف مرکب اسنادی بولور.

مرکب اضافی

آغاچ یاپراغی

٣: مرکب اضافی، مضاف برلن مضافٌ الیه‌نلك جیینی‌در: آغاچ یاپراغی کبی. آغاچ مضاف الیه (ایه) - یاپراق مضاف (ایه‌لی نرسه) در. اضافه (که آکا نِسْبَتْ دیلر) یاپراق‌نلك آغاچنقی بولغانین بلدرودر.

ترکیچه مرکب اضافی‌ده «مضافٌ الیه» الك «مضاف» صولك بولادر. اضافه اداتلری (نلك - ی - سی) قایچاغنده ایکیسیده سویله‌نه‌لر: الله‌نلك رحمتی کبی.

قایچاغنده مضاف اداتی (ی) گنه سویله‌نه‌در: آغاچ یاپراغی کبی. قایچاغنده هیچ بری سویله‌نمیدر: تیمر قلم کبی (تیمرنلك قلمی). «نیسی» برلن صراونلك جوابنده مضاف تشر: آغاچنلك نیسی؟ آغاچنلك یاپراغی. «نینلك» برلن صراونلك جوابنده «مضاف الیه» تشر: نینلك یاپراغی؟ آغاچنلك یاپراغی. (٣نچی تمرین)

اضافه‌نلك نوعلری

قامش قلم - علم دریاسی - الله‌نلك رحمتی - درس بولمه‌سی.

اگر مضاف برلن مضافٌ الیه ایکیسی بر نرسه بولسه،

«بيان اضافەسی» بولور: قامش قلم کبی؛ چونکه قلم شول قامشغه باشقه نرسه ایمزدر. (٤نچی تمرین)

اگر ایکیسی بر نرسه بولماسه اضافەده اوچ نرسەنڭ بری، آڭلانرغه تییشدر. اگر اُشاتو آڭلانسه، «اُشاتو اضافەسی» بولور: «علم دریاسی» کبی. بونده علمنی دریاغه اُشاتو آڭلانادر. علم، مُشَبَّه (اشاتلمش نرسه) ـ دریا مُشَبَّهٌ بِه (آڭا اُشاتلمش نرسەدر). (٥نچی تمرین)

اگر ملك (خواجەلق) آڭلانسه، «ملك اضافەسی» بولور: بالانڭ کتابی کبی بونده کتاب بالانڭ ملکی بولغانلق آڭلانادر. (٦نچی تمرین)

اگر ملكده آڭلانماسه «خاصلاو اضافەسی» اولور: «درس بولمەسی ـ جمعه کون» کبی. بونده بولمەنڭ درسکه‌ـ کوننڭ جمعه‌غه خاصلانوی آڭلانادر. (٧نچی تمرین)

مرکب اسنادی

قُش اُچادر

٤: مرکب اسنادی، بر کیسەگی برلن ایکنچی کیسەگینه حکم اولنغان مرکبدر: قُش اُچادر کبی. بونده اوچو برلن قُشغه حکم اولنغاندر.

بو حکمگه «اسناد» دیلر. حکم آنڭ برلن بولغان سوزگه

«مسند ـ و محکوم به» دیلر (٨ نچی تمرین). حکم آشا بولغان سوزگه «مسند الیه و محکوم علیه» دیلر. (٩ نچی تمرین)

مسند الیه «نی» و «کم» برلن صراونك جوابنده تشر: نی اوچادر؟ قش اچادر ـ کم اوقیدر؟ علی اوقیدر.

کلمه‌دن «اسم» مسندده ـ مسندالیه‌ده بولور: قیاش یاقطیدر. «فعل» مسندگنه بولور: شاگرد اوقی. حرف مسندده مسند الیه‌ده بولماز: شاگرد اوقی «در» کبی. (١٠ انچی تمرین)

مرکب مزجی

اونبیش

٥: مرکب مزجی، کیسکلرینك آراسنده اسناد ـ و اضافه و وصفیت نسبتلرندن هیچ بری بولماغان مرکبدر: اونبیش کبی. بونده اون برلن بیش بر برینه قوشلغانلر امّا هیچ بری ایکنچسینه صفتده ـ مضافده مسندده بولماغاندر.

آیغنه ـ گلگنه ـ خانتیمر کبی اسملرنك ترکیبی مزجیدر. (١١ انچی تمرین)

جمله و کلام

مرکب تام و ـ ناقص

٦: مرکب اسنادیغه «مرکب تام ـ و جمله ـ و کلام» دیلر.

قالغان اوچ ترلی مرکبلرگه «مرکب ناقص» دیلر. مرکب اسنادیده آڭلانغان معنی اوزه مخاطب نلڭ قناعتلنوب قالووی درست بولادر. شونلڭ ایچون «تام» بولادر. (۱۲ نچی تمرین) امّا قالغان اوچ ترلیسنده طوقطاب قالونی درستلرلك معنی آڭلانماغانغه مرکبلر، ناقص بولالر. «مرکب ناقص» جمله وکلام بولا آلمی، بلکه جمله نلڭ بـــر جزئی گنه بولادر. بو کتاب نلڭ موضوعی «مرکب تام» در.

مرکب تامده مسند برلن مسند الیه جمله نلڭ «اصل» جزلریدر. آنلردن باشقه جزلری آرطق جزلریدر. (۱۳ نچی تمرین)

جمله

۷ : جمله، اسمیّه ـ وفعلیّه اولور.

جمله نلڭ مسندی اسم بولسه جمله «اسمیه» اولور: بازار زور کبی (۱٤ نچی تمرین) اگر فعل ـ بولسه، جمله «فعلیه» اولور: [۱] بایرام اوزدی کبی. (۱۵ نچی تمرین)

ترکی جمله لرده مسند الیه الك، مسند صوڭ بولور.

جملهٔ اسمیه نلڭ مسندی «خبر» مسند الیه سی «مبتدا» اسمنده اولور.

[۱] اگر جمله ده شرط اداتی بولسه جمله شرطیه اولور: سبقنی اوقوسه ڭ بلورسڭ کبی

خبر ومبتدا

بو قلم اُزُندر

٨ . خبر ، جمله‌ده آنلك برلن حكم اولنغان سوزدر : اُزن كبی ، كه آنلك برلن قلم گه حكم اولنغاندر . (١٦ نچی تمرين) مبتدا ، خبر برلن آ ڭا حكم اولنغان اسمدر : قلم كبی ، كه آ ڭا خبر (ازن) برلن حكم اولنغاندر . (١٧ نچی تمرين)

«در» بونده خبرنی مبتداغه باغلی طرغان بی (رابط) در .

رابط ، كوب وقتده طاشلانادر ده : تون ازن (اَزندر) كون قسقه (قسقه‌در) كبی .

رابط ، اسمده - فعلده - حرفده بولادر .

اسملر ، ضمير نسبيلردر : بز شاگردلرمز - سز خلفه‌لرسز كبی .

فعللر ناقص فعللردر : مين شاگردايدم - سين خلفه ايدك كبی .

حرفلر «در» در : بو قلم ازندر كبی .

قايچاغنده فعللرده صفت معناسنده‌غنه [١] قوللانلوب رابط آلالر بو شاگرد يازادر كبی . بونده «يازا» يازمادّه‌سندن حال فعلی بولسه‌ده رابط (در) آلغاندر .

بونداى جمله‌لرنك مسند اليه‌سی معرفه بولسه ، فعل و فاعلدن

---

[١] تركی شيوه‌ده . فعللرنك بولای قوللانلووی كوبدر .

مرکب جملهٔ فعلیه ـ هم مبتدا و خبردن مرکب جملهٔ اسمیه بولوویده یارار.

ترلی خبرلر

خبرنك کوبرگی صفت بولور: آلما، توگرکدر، بوگون کون صالقن کبی.

اسم ذات‌ده بولور: بو قاراغای، آغاچدر ـ بو، یاگی کتابدر.

مصدرده بولور. کوزنك وظیفه‌سی، کورمکدر ـ ضمیرده بولور: بونی یازوچی، سینسك کبی.

اسم استفهام‌ده بولور: بو، کم؟ ساعت، نیچه؟ کبی

مضاف‌ده بولور: بو، قرم آلماسیدر کبی.

جمله‌ده بولور: بو، قرمده پشکان آلمادر کبی [۱]

ظرف زمان‌ده بولور: هوانك صالقنی، قشن‌در کبی

ظرف مکان‌ده بولور: سفرم، قیاش چغشینه‌در کبی

---

[۱] بو، مبتدا. قرمده، پشکانگه مفعول فیه‌در. پشکان، فعل ماضیٔ نقلی. آلما، فاعلیدر. فعل فاعلی برلن جملهٔ فعلیه بولوب «بو»غه خبردر. «در» خبرنی مبتداغه باغلاوچی ربط ـ اداتیدر. مبتدا خبری برلن جملهٔ اسمیه‌در. یاخود «پشکان» اوزینك متعلقلری بران آلماغه صفت بولوب «آلما» خبر بولوده بوتقدیرده بز ایتکان بابدن بولماز.

جار مجرور ده بولور [٢]: كتابم، بوغچه ده‌در (بوغچه‌ده بولا - ياكه بولوچان‌در) صراوم، اللّٰه‌دنغنه‌در - صيينووم، اللّٰه‌غه غنه‌در - عبادتمز، اللّٰه ايچون‌گنه‌در - الوغلق، كمال برلن گنه‌در - اش، ديدكم كبيدر.

مبتدا

بو آلما قزلدر

٩ : مبتداء خبر آڭا اسناد اولنغان اسمدر: آلما كبی. مبتداء جميع حكملرنده خبر كبيدر. مگر مبتداده اصل، موصوف بولمقدر. صفتلرنڭ مبتدا بولووی محذوف بولغان موصوفلرين اعتبار برلن‌در: يارلی ياالقاودر كبی (يارلی كشی ياالقاودر) (١٩ نچی تمرين)

مبتدا ضميرده بولادر: مين، شاگردمن - سين خلفه‌سڭ كبی.

اسم استفهامده بولور: كم، ياالقاودر؟ كبی.

---

(٢) حرف جرگه «جار» - حرف جر كرگان اسمگه «مجرور» ديلر جيينه «جار مجرور» ديلر، جار مجرورنڭ وظرفنڭ متعلقی صفت - يا فعل لفظده بولماسه كوڭلده بولور: كتابم بوغچه‌ده‌در كبی. كتابم، متكلمگه مضاف مبتدا. بوغچه مجرور. ده، جار. مجرور كوڭلده‌گی «طرا» فعلينه متعلق‌در. «طرا» صفت مقامنده فعل اولب خبردر. در، ربط اداتيدر. مبتدا خبری برله‌ن جملهٔ اسميه‌در اگر متعلقنی «بولا» تقدير ايتسه‌ك كتابم، فعلی محذوف بولغان فاعل بولوب جمله، جملهٔ فعليه بولادر.

مضافده بولور: آلمانك قابغی، قزلدر کبی.

جمعده بولور نادانلر، کبرلیلردر [١]

مبتدا خبرنك معرفه ونکره‌لگی

١٠: مبتدا، معرفه گنه بولور [٢] اَمّا نکره اسم، عام بولسه یاکه صفت برلن خاصلانسه‌غنه مبتدا بولا آلور: آلما، توگرکدر- قزل آلما، ماتوردر کبی. چونکه برنچی مثالده آلمادن مراد بیندیگنه آلما بولسه‌ده‌یمکدر. ایکنچی مثالده آلما قزل برلن صفتلانغانغه بر آز بیلگولنه‌در. (٢٠نچی تمرین)

اَمّا خبر، معرفه‌ده نکره‌ده بولادر.

بیش ترلی اسم معرفه بولادر: علم- اسم اشاره- مشارٌ الیه- ضمیر- معرفه‌گه مضاف اسم.

ولی عقللیدر- بو برادرمدر- بو کتاب، اَرزاندر- مین شاگردمن- مینم ایلم یراقدر کبی. (٢١نچی تمرین)

مبتدا وخبرنك مرتبه‌لری

١١: مبتدا، خبردن الك بولور: مین کچکنه من. سین زورسك، نیی بار؟ کبی.

---

[١] مبتدا جمع بولغانده خبرده جمع بولور- یاکه مفرد بولور: عقللیلر آزدر- احمقلر، کوبدر کبی.

[٢] چونکه‌مبتدا، آڭاحکم اولنغان‌نرسه‌در. بیلگوسز نرسه‌گه حکمدن مخاطبغه هیچ بر فائده حاصل بولمیدر.

قایچاغنده خبرده الك بولادر. «بار»در حق‌نلك وعده‌سی صبر ایتارگه کیرالك. قابقادا کم؟ (۱)

مبتدا خبرنی طاشلاو

۱۲ : قرینه برلن بلنگانده مبتدا طاشلانادر: قلملك‌بارمی جوابنده-بار کبی (قلمم بار تقدیرنده) طوغان کونولك‌ایرته گه‌می؟ ایرته گه. (۲۲ نچی تمرین)

قایچاغنده خبرده طاشلانادر: سزده کملار بار جوابنده قوناقلار کبی (قوناقلار بار تقدیرنده) (۲۳ نچی تمرین)

قایچاغنده هر ایکیسی طاشلانر: سز بو مدرسه‌نلك خلفه‌سی‌می افندم!؟ ای. (بز بونلك خلفه‌سی دیمك)

مبتدا وخبرنك بردن آرطق بولوی

قایچاغنده بر خبرگه بردن آرطق مبتدالر بولادر: مین - سین - علی، خلفه‌لرمز، احمد - محمود - ظریف شاگردلردر کبی [۲]

بر مبتداغه اَللّٰه نیچه خبر هم بولادر: الهی! مین، فقیر- عاجز - حیرانمن. سین، غنی - قادر - خبیرسك کبی [۳]

---

[۱] قابقاده - بار - غه مفعول فیه بولور. کم - مبتدا، کوکلده‌گی «بار» خبر بولادر.

[۲] مین-سین-علی، اوچوسیده مبتدالردر. خلفه‌لر-خبر، مز- ربط احمد - محمود - ظریف، مبتدالر؛ شاگردلر - خبر - در - رابطدر

[۳] الهی! یا الهی قوتنده منادی. مین - مبتدا. فقیر - عاجز - حیران خبرلر. من - رابطدر.

فاعل

شاگرد یازدی

۱۳ : فاعل: معلوم فعل-یاشبه فعل(۱) آ گا اسناداولنغان اسمدر: مثالده گی «شاگرد» کبی که آ گا «یازدی» فعلی اسناد اولنغاندر. یاغمور یاوا.

فاعل، «کم-نی» برلن سؤالنك جوابنده تشر: کم یازدی؟ شاگرد یازدی. نی یاوا؟ یاغمور یاوا کبی. (۲٤ نچی تمرین)

ترکیده فاعل، فعلدن إلك بولور: مذکور مثاللر کبی.

قایچاغنده صوك هم بولادر: بولا دنیاده یخشی کشیلر کبی.

فاعل قایچاغنده طاشلانور: شاگرد نی اشلی جوابنده یازا (شاگرد یازا) کبی. (۲۵ نچی تمرین)

قایچان فعلی طاشلانور: کم یازا جوابنده شاگرد (شاگرد یازا) کبی. (۲٦ نچی تمرین)

قایچان هرایکیسی طاشلانور: سز قایده او قودکز؟ قزانده (بز قزانده اوقودق) کبی.

فاعل مفعولدن مقدم بولور: من سینی ساوام کبی قایچاغنده مفعولدن صوك بولور: سینی مین ساوام کبی. قایچاغنده فعلی هم مقدم بولور: ساوامن مین سینی کبی.

---

[۱] شبه فعللر، فعل عملین قیلاطرغان صفتلردر.

فاعل، ظاهر وضمیر بولور.

ظاهر فاعل: شاگرد یازدی کبی.

ضمیر فاعل: من سینی ساوام کبی.

فاعل، متعدّدهم بولور: مین‌سین-علی قزانده او قودق، موسی ولی-اسحاق آندا اوقو مادیلر، حسن-حسین-سین او یناد گز کبی.

متعدد فاعللر اچنده متکلمده بولسه، فعل آ گا مطابق بولور، اول بولماسه، مخاطب گه مطابق بولور. او لدا بو لماسه، فعل غائب بولور. مثاللری ظاهردر.

نائب فاعل

سبق یازلدی

١٤: نائب فاعل، مجهول فعل یا شبه فعل آ گا اسناد اولنغان اسمدر: مثالده «سبق» کبی که آ گا یازلدی فعلی اسناد اولنغاندر: شاگرد چاغرلدی کبی.

بو هم فاعل کبی «کم - نی جوابنده تُشر: نی یازلدی؟ سبق، کم چاغرلدی؟ شاگرد کبی. (۲۷ نچی تمرین)

نائب فاعل بارچه حکملرنده فاعل کبیدر.

فاعل و نائب فاعل مفرد بولسه، فعل‌نك مفرد بولوی واجب بولور مذکور مثاللر کبی.

اما فاعل و نائب فاعل جمع بولسه، فعل‌نك مفرد هم جمع

بولوی‌یارار: بالالر اوقودی- واوقودیلر. درسلر اوقولدی-
واوقولدیلر کبی.

مگر فاعل و نائب فاعل متعددبولسه، فعل‌نک جمعی واجب
بولور: آتا اوغل باردیلر- صرف ونحو یازلدیلر کبی.

فاعل- ونائب فاعللر ضمیر بولغانده طاشلانولری کوبدر:

تلمزده هر ترلی مفعول نائب فاعل بولادر: کتاب یازلدی،
مدرسه‌ده اوقولدی، مدرسه‌دن چغلدی- صحراغه چغلدی، اوقور
ایچون یازلدی- شریکلر برلن اوقولدی کبی.

نائب فاعلدن مفعول‌به اداتین حذف راجح‌در. بس کتابنی
یازلدی دیمک مرجوحدر.

فعل‌نک متعلّقلری

هیچ براش فاعلسز اشله‌نمه‌گان کبی، زمانسز- اورنسز-
سببسز- و (متعدی فعل بولسه) آنی- یا آکا- یا آندن
قیلنمش نرسه‌سز ده‌بولمیدر. شونک ایچون هر فعل‌نک فاعلدن
باشقه متعلقلری‌ده بولادر.

آنلر: مفعولٌ فیه[۱] — مفعولٌ له[۲] — مفعولٌ به[۳] — مفعولٌ منه[٤] —
مفعولٌ الیه[۵] درلر. مفعولٌ معه[٦] هم آنلر جمله‌سندندر.

مفعول فيه

قشن مدرسه‌ده اوقيمز

١٥ : مفعول فيه ، آنده قيلنمش نرسه‌نك اسميدر . اول نرسه زمان بولسه ، مفعول فيه زمان ايچون اولور : قشن اوقيمز كبى .

زماندن بــاشقه نرسه بولسه ، مفعول فيه مكان ايچون بولور : مدرسه‌ده اوقيمز كبى .

مكان ايچون بولغان مفعول فيه

مكان ايچون بولغان مفعول فيه‌نك علامتى «ده» اداتيدر . بو اداتدن باشقه مكان اسملريده مفعول فيه بولميلر : ير ايلنه‌در — آلن كورله — آرت كورلمى كبى .

يوقارى باقده فكر ايت توبن باقده شكر ايت .

زمان ايچون بولغان مفعول فيه

قشن اوقيمز

بلطر ايگنلر اوسمه‌دى

زمان ايچون بولغان مفعول فيه‌نك علامتى « ن » اداتيدر . قشن اوقيمز كبى . آنك علامتسزيده بولادر :
بابا ياغمور ياودى ، الى قار ياوا كبى .

قایچاغنده بو علامت طاشلانادر : بالالر مکتبگه ایرته کیله‌لر — کیچ کیته‌لر (ایرتن کیله‌لر کیچن کیته‌لر) کبی.

بعض زمان اسملرینه «ن» اداتی برده طاشلانمیدر : بلطر ایگنلر اوسه‌دی — بویل اوسدی کبی. بونلر همان مفعول فیه بولالر. (۲۸نجی تمرین)

مفعول له

ایل یارلیغه کوره ایمانا توله‌نمی

کتابنی اوقور ایچون یازالر

۱۶ : مفعول له، اش‌نلك سببینه — یاکه غایه‌سینه دلالت ایته طرغان لفظدر.

اش مفعول له گه نتیجه بولسه، مفعول له حصول (سببیه) ایچون بولور. اگر اش مفعول له‌نی بولدرر ایچون بولسه، مفعول له تحصیل (غایه) ایچون بولور. اوّلگی مثالد ایمانا توله‌نمه‌و، ایل یارلی بولونلك نتیجه‌سی بولغان شونلك ایچون مفعول‌له «سبب» (حصول ایچون) بولادر. ایکنچی مثالده کتابنی یازو اوقونی بولدرر ایچون بولغان شونلك ایچون مفعول له «غایه» (تحصیل ایچون) بولادر.

هر ایکی تقدیرده مفعول له فعل‌نلك علّه‌سی بولسه‌ده، اولگیده

T. C. C. P.

فعل‌دن الك — ایکنچی‌ده فعل‌دن صونك بولا طرغان عله‌در.
سبب‌نلك اداتی «ایچون» اولوب، غایه‌نلك اداتی «غه - گه
- کوره» در کوب وقتده «کوره» طاشلانر: ایل یارلیغه ایمانا
توله‌نمی کبی. (۲۹ نچی تمرین)

مفعول به

علی، قلمنی یونغان

۱۷: اگر فاعل بر نرسه‌نی اشله‌گان بولسه، اول نرسه‌نلك
اسمی مفعول‌به (آنی قیلنمش) اولور: علی قلمنی یونغان کبی.
بونده علی فاعل بولوب قلمنی یونغان. قلم، آنی یونلمش نرسه‌نلك
اسمی بولغانغه «مفعول‌به» بولادر.

اداتی قایچاغنده طاشلانادر: علی قلم یونغان کبی.

مفعول‌به، مفرد — ومضاف — وجمله بولادر: علی، قلم
یونغان — علی، اوزینلك قلمین یونغان — علی، ولی قلم یونغاننی
کورگان کبی (۱) (۳۰ نچی تمرین)

---

(۱) علی — کورگان‌گه فاعل بولا. ولی — یونغانغه فاعل. قلم
یونغانغه مفعول به. یونغان فعل فاعلی ومفعولی برلن جملهٔ فعلیه‌بولوب
کورگان‌گه مفعول به بولادر.

مفعول منه وعنه

شاگرد مکتبدن قایتدی

۲۸ : اگر فاعل، اشنی بر نرسه‌دن باشلاب اشله‌گان بولسه، شول نرسه‌نلگ اسمی «مفعول منه» (آندن قیلنمش) اولور: شاگرد مکتبدن قایتدی کبی. بونده شاگرد (فاعل) قایتونی مکتبدن باشلاب اشله‌گاندر. شونلگ ایچون مکتب مفعول منه بولادر.

مفعول منه‌ده مفرد — ومضاف بولور: شاگرد مدرسه‌دن قایتدی — قزان مدرسه‌سندن قایتدی کبی.

مفعول عنه‌ده مفعول منه کبیدر، مگر مفعول عنه اش آنلگ اوته‌سندن قیلنمش نرسه‌نلگ اسمیدر: شاگرد قابقادن چقدی کبی، که بونده قابقا آنلگ اوته‌سندن چقلمش نرسه‌نلگ اسمی اولوب «مفعول عنه» بولادر. (۳۱ ایچی تمرین)

مفعول الیه وعلیه

۱۹ : فاعل اوزینلگ اشین بر نرسه صاری اشله‌سه، شول نرسه‌نلگ اسمینه «مفعول الیه» دیلر: مکتبگه بالالر کیله‌لر کبی. بونده بالالر (فاعل) اوزلرینلگ کیلولرین مکتب صاری قیلغانلر. شونلگ ایچون مکتب «مفعول الیه» بولغان.

«مفعول علیه»ده فعل آنك اوستینه (اوزرینه) اشله‌نگان نرسه‌نك اسمیدر: قوشلار تو به گه قونالر کبی، بونده تو به، قونو (فعل) آنك اوزرینه قیلنغان نرسه‌نك اسمی بولغانغه «مفعول علیه» بولادر. (۳۲نچی تمرین)

مفعول الیه و علیه‌ده مفرد و مضاف بولادر: شاگردلر مدرسه گه کیله‌لر - قزان مدرسه‌سینه کیله‌لر کبی.

مفعول معه

علی کتابنی قلم برلن یازدی

۲۰: مفعول معه، براش‌ده — یا اضافه‌ده اورطاقلغی بولغان نرسه‌نك اسمیدر: علی کتابنی قلم برلن یازدی کبی.

علی برلن ولی آتالرین حرمتلیلر.

علی آطنی آرباسی برلن صاتقان.

قزان برلن اوسیا آراسنده طرامؤای یوری.

یخشی کشینك اچی برلن طشی بردی بولا کبی.

برنچی مثال‌ده قلم‌نك فاعل (علی) گه یازو اشنده‌اورطاقلغی و یاردمی بولغانغه مفعول معه بولغان‌در.

ایکنچیده علی‌نك فاعل (ولی) گه — اوچونچیده آربانك مفعول (آط) گه — دورتنچیده قزان‌نك مضاف الیه (اوسیا) گه — بشنچیده‌مضافنك‌مضاف (طشی)غه‌اورطاقلغی باردر.[۱] (۳۳نچی تمرین)

---

[۱] عربچه‌ده مفعول به و- منه و- عنه و- الیه و علیه‌لر بارچه‌سی مفعول‌به بولالر.

شبه فعللر نگده فعل‌نکی کبی متعلقلاری بولادر.

شبه فعللر

۲۱ : شبه فعللر، فعل کبی فاعل یا مفعول آلا طورغان صفتلار، یا ظرفلاردر، که سیگز تورلودر:

مصدر، اسم فاعل، اسم مفعول، صفة مشبهه، اسم تفضیل، مبالغة، اسم فعل، ظرف زمان ومکان.

مثاللر مذکور ترتیب اوزره:

۱) یامانلارنك اشیدر کینه طوطماق، مسلمانلق یامانلقنی اونوطماق [۱].

۲) ۲۹ نچی نویابرده یاگیدان چوما بلان آوروچیلار بولمادی.

۳) بو یـل برده زیمستوا اعضالغینـا مسلمانلاردان صایلانوچی بولمادی.

۴) قلمی اوتکین کشی، قلچی اوتکین‌نی جیکه‌در.

۵) اوز کییمگنی یامـاب کییو، کشینك یاگی کییمین کییودان یاخشیراقدر.

۶) کشی عیبین کوروچان بولما.

۷) مه کتابگنی

۸) سین میندن صوك کیلدك.

۹) سین میندن آلدا اوطراسك. (۳۴ نچی تمرین)

---

[۱] بو مثاللرنك ترکیبلری حل ایتدرلر.

ناقص فعللر

علی بای ایدی

٢٢ : ایدی — بولدی کبی فاعلی بولان گنه مرادغه معنی بیرمی طرغان فعللرگه «ناقص فعللر» دیرمز.

مثلا «علی ایدی» دیسه‌ك معناسی آڭلانمیدر. علی‌نی ایدی؟ بای ایدی‌می؟ یارلی ایدی‌می؟ ... کبی سوأللرگه محتاج بولادر. قایچان «علی بای ایدی» دیسه‌ك معناسی آچلوب بلنه‌در.

بونلرنك اعرابنده «ایدی» افعال ناقصه‌دن بر فعل اولوب «علی» آنك اسمی، «بای» خبری‌در. ایدی اوزینك اسمی وخبری برلن جملهٔ فعلیه بولادر.

ناقص فعللرده تمام فعللر کبی اسم وخبرلرندن باشقه متعلقلر آلالر: بلطر علی بای ایدی بو یل یارلی بولدی کبی. بونده بلطر ظرف زمان بولوب ایدی‌گه مفعول فیه بولادر.
(٣٥نچی تمرین)

تَنَازُعْ

بالاغه کتاب بیردم اوقودی

٢٣ : بر جمله‌نك اچنده‌گی ایکی فعل بر اسمگه یونلوب ... ی فاعل — ایکنچیسی مفعول بولوین تله‌سه‌لر، یاخود

ایکیسیده اوزلرینه ایکی تُرلی مفعول بولوین تلەسەلر، شول صورتلرده «تَنَازُع» حاصل بولادر.

ترکی عبارەده تنازع بولسه، اسم اوّلگی فعلگه معمول ایتلوب ایکنچی فعل‌نك معمولی ضمیر تقدیر ایتلور: بالاغه کتاب بیردم اوقودی کبی. بالاغه — بیردم فعلینه مفعولٌ الیه بولوب «کتاب» مفعول به بولادر. اوقودی — فعلی‌نك فاعلی، ضمیر (اول) — مفعول بهی، ظاهر اسم (کتابنی) تقدیر ایتلوب بالاغه کتاب بیردم اول کتابنی اوقودی تقریرنده بولور.

ایکنچی صورةنك مثالی:

بالالر مکتبگه ایرتن کیلەلر کیچن کیتەلر کبی [۱].
(۳٦نچی تمرین)

جملەنك متمملری

جملەده ایك اصل جزلر (کیسکلر) مسند برلن مسند الیه بولادر. فعل‌نك فاعلی، آکا متعلّق ومسند الیه بولادر. آنك فاعل‌دن باشقه متعلقلری (مفعوللر) آرطق جزلریدر. جملەده متعلقــات فعل (فاعل ومفعوللر) دن باشقه جزلرگه «متمّمات جمله» (جملەنك بطاقلری) دیلر.

---

[۱] بالالر — کیلەلر فعلینه فاعل. مکتبگه — آکا مفعول الیه. ایرتەن — ظرف زمان آکا مفعول فیه بولادر. کیچن — کیتەلر فعلینه مفعول فیه. کیتەلر — ایکنچی فعل. فاعلی ضمیر (آنلر) مفعولی هم ضمیر (آندان) اولوب، آنلر کیچن آندن کیتەلر تقدیرنده‌در.

جمله‌نك بطاقلری بیش قسمدر: حال — تمییز - بدل - توکید — عطف.

حال

بالا کُله کیله

٢٤: حال کله کبی فاعل‌نك یـا مفعول‌نك اش و قتنده‌غی روشین بلدره طرغان سوزدر: بالا کُله کیله کبی، که بونده کله بالادن حالدر، بالانك کیلگانده‌گی روشین بلدره‌در.

حال نینك روشین بیان ایتسه آ گا «ذوالحال» دیلر بونده ذوالحال بالادر. ذوالحال هر قایچان حالدن الك بولادر. قایچان حالده الك بولور: شهر خلقی آستلی اُستلی یرطلر صالالر کبی.

حال، کو برك وقتده حال فعلی اولور. مذکور مثال کبی.

قایچان عطف حرفی برلن بولور: مین آر باغه اوطروب کیلدم کبی.

قایچان صفت بولور: آغاچ ککری بکری اوسکان کبی.

قایچان بیان کلمه‌سی برلن بولور: مین جیو کیلدم — اول آقرین کیلدی کبی.

قایچان ظرف بولور: قازلر یان یان آشا بارالر کبی.

قایچان اسم عدد هم بولور: من آنك درسه‌لوین بوم برم قارادم کبی.

مفعول منه‌ده بولور: کتابنی قول قولدن تیز گنه یازگز کبی.

مشبه‌به‌ده حال بولور: تیمری ات کبك اره کبی.

حال کو برلك وقتده مکرر بولور، نیتاك مثاللرده کوره‌در.

دخی مثاللر: (۳۷نچی تمرین)

قاراق یغلا طرا قاچا. آوروکشی کیرلی کیترلی سویلی. کشیلر ازن آرباغه آللی آرطلی اوطرالر. آرباغه اوطروب یریلر. بالالر مکتبگه جیو کیله‌لر. کیمه آقرین کیله. آقچه‌سز بر اشده بولمی آنسز دنیا صانسز.

ذوالحال قایچاغنده طاشلانادرده: چیرو ایتمی حین بیرلمی کبی. (کشیگه چیرو ایتمی الخ)

تمییز

بازاردن اوچ قلم آلدم

بو بالا بویغه کچیرکدر

۲۵: تمییز، نرسه‌نك اوزنده — یاکه نسبتنده گی بلمسزلکنی بیاروچی اسمدر: قلم - و بویغه کبی.

برنچی مثالده قلم ذکر ایتلمه‌سه بازاردن آلنغان اوچ نرسه‌نك نی ایکانی بلنمیدر، قلم شول بلمسزلکنی بیاره‌در.

ایکنچی مثالده کچیرکلك بالاغه نسبته اولنسه‌ده آنك نی
جهتدن کچیرکلگی بلنمیدر. بویغه دیگاچ، بوی جهتندن
ایکانلگی بلنوب بو بلمسزلك کیته‌در.

بو مثاللرنك برنچیسی مفرددن — ایکنچیس جمله‌دن
بلمسزلکنی یاروگه مثالدر.

مفردده بولغان تمییزلر:

اسم عدددن بولور: نیچه قلم آلدك؟ اوچ قلم آلدم کبی
مساحه‌دن بولور: بر دیستینه اورمان آلدم کبی [١].
اولچه‌ودن بولور: بر قداق مای آلدم کبی
صاوتدن بولور: بر قاب صلی آلدم کبی (٣٨نچی تمرین)

کورر کوزگه عجب صوفی نماسن
نهانده نفس اتگه مبتلاسن
بزنك سوگان یارنی صوراسه‌گز
تسکه کورکام بویغه کچیرك

بدل

کتابنی یارطیسین اوقودم

٣٦: بدل «یارطیسین» کبی آلدنده‌غی سوزنك نسبتی
بتونلی آگا کوچرلگان سوزدر. بونده اوقو نسبتی کتابدن

---

[١] اورمان دیستینه‌دن — دیستینه بردن بلمسزلکنی کیتره‌لر.

تماما کوچرلب یارطسینەغنە واقع بولغاندر. بوندای سوزگە «بدل» دیدکلری کبی آلداغیسینە «مُبْدَلٌ مِنْهُ» دیلر.

بدل اوچ قسم اولور:

۱) اگر مبدلٌ منەنك کلّین بدل بولسە «بدل کُلْ» دیرلر: قدا کز علی‌نی کوردم کبی‌کە بوندە علی، قدانك کلسندن بدل اولور.

۲) اگر مبدل منەنك جزئن بدل بولسە، «بَدَل بعض» دیرلر: کتابنی یارطیسین اوقودم کبی کە بوندە یارطسی، کتابنك جزءیدر.

۳) اگر مبدل منەنك مناسبین بدل بولسە، «مطلق بدل» [۱] دیرلر. آطغە آستینە صالام توشیلر - اُستینە طولا یابالر کبی‌کە بوندە آستینە واُستینە هر ایکیسی آطدن بدل بولالر هم آڭا مناسب نرسەلردر. (۳۹نچی تمرین)

توکید

پادشاهنی مین اوزن کوردم

اوط بار - اوط بار

---

[۱] عربچەدە بوڭا بدل اشْتمال دیلر.

۳۷ : توکید، بر لفظنك اوزين يا معناسين قايتارمقدر، لفظی و معنوی اولور.

توکید لفظی، اسمده - فعلده حرفده - و جمله‌ده اولور: (شولمی صوقدی؟ جوابنده) شول شول - (بو مالای اورلادیمی اللّٰه؟ جوابنده) اورلادی اورلادی - (بو کشی بالانی یغلاندیمی اللّٰه؟ جوابنده) اَیْ اَیْ -- (یانغین کورگانده) اوط بار. اوط بار کبی.

توکید معنوی، مخصوص سوزلر برلنگنه بولادر. آنلر: اوز - بارچه تمام - همه - بتونلی - برده - وغیرلردر: استانبولغه من اوزم باردم - درسکه شاگردلر همه‌سی کره‌لر - تقوی کشیده یالغان برده بولمی - بو آورو بتونلی سلامتلنگان - تمام سلامتلنگان - پیغمبرلر بارچه‌سی حق بولغه چاقردیلر - بو کتابلر ایکیسیده یالغش کبی. (٤٠نچی تمرین)

توکید معنوی ضمیرلر برلنده بولادر: علی اول درسین بیك بله‌در کبی.

عطف (اُستەو)

عطف ایکی قسمدر. حرفلی و حرفسز عطف. حرف برلن بولغانینه «معطوف» دیلر. حرفسز بولغانینه «عطف بیان» دیلر.

معطوف

علی ده ولی ده کیلدیلر

٣٨: معطوف «ولی ده» کبی عطف حرفی برلن ایکنچی سوزگه ایرتلگان سوزدر. اسم ده — فعل ده — جمله ده بولور:

علی ده ولی ده کیلدیلر — ایشکدن کردیلرده اوطردیلر — علی کیلدی ده ولی کیتدی کبی. (٤١نچی تمرین)

عطف حرفلری، حرف بابنده بیان اولنا چقدر.

عطف بیان

عالمجان داملا — مختار پاشا — امیر تیمر

٣٩: عطف بیان «داملا» کبی بر نرسه‌نك ایکنچی اسمندن وعامراغیدر.

بوندن مقصود متبوعین آچو وتخصیص‌در: ولی قاری — واحد مؤذن کبیلر بو جمله‌دندر. (٤٢نچی تمرین)

جمله وکلام

مرکب‌دن آنگلانغان فائده تمام بولسه، «جمله — وکلام» اسمنده اولور: قیاش چقدی کبی. اگر تمام بولماسه «جمله» دیبگنه آطالور «کلام» دیب آطالماز:

«قیاش چقسه» کبی؛ چونکه بو نلنگ فائده‌سی «دنیا یاقطرر» دیگان سوز برلنگنه تمام بولادر. بس هر کلام جمله بولادر، هر جمله کلام بولا آلمی‌در.

جملهٔ اخباریه وانشائیه

۴۰: اگر فائده‌سی تمام بولغان مرکب بر بر واقعه[۱]نی سویله‌سه، «خبر ــ واخبار ــ وجملهٔ اخباریه» اسمنده اولور: «قیاش چقدی ــ یاغمور یاوی» کبی.

اگر هیچ بر واقعه‌نی سویله‌میچه بر نرسه‌گه بیورو یـه بر بر اشدن طییو کبی گنه سوز بولسه، «انشاء ــ وجملهٔ انشائیه» اسمنده اولور: سین یاز ــ اویگا قایتما کبی. (۴۳ تمرین)

آیرم وقاطشغان جمله‌لر

۴۱: آیرم جمله، ایکنچی بر جمله‌گه قوشلماغان جمله‌در، که برنیچه قسمدر:

---

[۱] واقعه‌لر: قیاش ــ یاغمور یاومی دیگانده قیاشنگ چقووی ـ یاغمورنگ یاوماوی کبیدر. کلام اگر بونلرغه مطابق بولسه، صادق ـ بولماسه کاذب اسمنده بولادر. انشاءنگ بوندی واقعه‌سی بولماغانغه، صدق کذب برلن صفتلانمیدر. شونگ ایچونده خبر، صدق کذبنی احتمال ایتکان سوز ــ انشاء، صدق کذبنی احتمال ایتمگان سوز، دیو تعریف ایتله‌در.

١) باش جمله: قیاش چقدی ــ کون آیازدر کبی

٢) جملهٔ معترضه (سوز آراسینه کرگان جمله): اول (یزی قارا) اوزی اورلاغان کبی.

٣) قسم جوابنده‌غی جمله: والله برده سویله‌مه‌م کبی.

قاطشغان جمله

٤٢: قاطشغان جمله، ایکنچی بــر جمله‌گه قوشلغان جمله‌در، که برنیچه قسم‌در:

١) خبر بولغان جمله. بو، ایدلده اوسکان بالق کبی.

٢) شرط وجزا بولغان جمله‌لردر: نی چچسه‌ڭ آنی اورسك کبی.

٣) صله بولغان جمله: کم یارلی اول قدرسزدر کبی.

٤) صفت بولغان جمله: تاتار باریرده خطر بار کبی.

٥) حال بولغان جمله: بالا مکتبگه یُگره کیلدی کبی.

٦) مضافٌ الیه بولغان جمله: اشی بارنڭ آشی بار کبی.

٧) مفعول بولغان جمله: اول «مین بــو اشنی بلمیم» دیگان کبی.

٨) ظرف زمان بولغان جمله: قیاش چقغانده نماز اوقومیلر کبی.

٩) ظرف مکان بولغان جمله: قایده برلك آنده ترلك کبی. (٤٤نچی تمرین)

مرکبلرنڭ اعرابی

مرکبلرنڭ اعرابنده جمله‌نڭ هر جزئینه قارالورده آنڭ ایکنچی جزگه نسبتی بیان ایدلور (یعنی فاعلمی مفعولمی؟). صڭره جمله‌نڭ ایکنچی جمله‌گه نسبتی بیان ایدلور (یعنی خبرمی حالمی مستقبلمی؟).

مثال

یوز مڭ آقچه‌ڭ بولغانچه یوز دوستڭ بولسون.

یوز مڭ اسم عدد مرکب اصلی

آقچه‌ڭ تمییز مضاف مفرد مخاطبکه مضاف الیه‌سی محذوف (سینڭ). «بولغان» فعلینه فاعل بولادر.

بولغان آقچه‌ڭنڭ فعلی بولا جمله‌سی جملهٔ فعلیه.

چه حرف عطف ظرفیته ایچون (٢ ق ٤٤) صوڭغی جمله‌گه جمله‌نی ظرف ایته‌در.

یوز دوستڭ اسم عدد تمییز مضاف مفرد مخاطبکه «بولسون» نڭ فاعلی بولادر.

بولسون دوستڭغه فعل بولوب جمله‌سی جملهٔ فعلیه «یوز مڭ آقچه‌ڭ بولغانچه» جمله‌سینه معطوف بولادر.

یعنی یوز دوستڭ بولو، یوز مڭ آقچه‌ڭ بولودن الگرک واهمیتلیرکدر.

قگغراش فرق یلدن صولگ بولسه‌ده بلنمی قالماز

قگغراش قگغر صفت. اش — موصوف بولوب فاعل بولادر.

رق یلدن فرق اسم عدد یل — تمییز. ایکیسی مرکب وصفی قبیلندن اولوب زمان اسمی (صولگ) گه متعلق بولادر (۲ ق — ۲۱)

صولگ بولسه‌ده صولگ اسم زمان «بولسه» فعلینه قید بولادر.

بولسه بولمقدن شرط فعلی ، ده عطف حرفی بونده وصل ایچوندر.

بلنمی بلمکدن فعل مجهول بولوب «اش» دن. حال بولادر.

قالماز فعل مضارع منفی قالمقدن، فاعلی اش ایدی. جمله‌سی جملۀ فعلیه‌در

طاماق تموغغه کرتر

طاماق فاعل. تموغغه مفعول الیه. کرتر — کرتمکدن فعل مضارع مفرد غائب ایچون، جمله‌سی جملۀ فعلیه بولور.

سیگا دوستم بودر آخرگی سوزم

اوزگنی سوی یارات اوزگنی اوزگ — توقایف

سیگ تقدیرده‌گی «بولغان»غه متعلق مفعول الیه بولب متعلقی بله‌ن آخرگی سوزم دیگانده‌گی «سوزم» گه صفت بولا، تقدیری : ای دوستم سیگا بولغان آخرگی سوزم بو سوزدر.

T. C. C. P.
ЦЕНТРАЛЬНАЯ

دوستم! منادی مضاف مفرد متکلم گه حرف ندا محذوف «ای دوستم!» تقدیرنده.

بودر بو — اسم اشاره یاقن ایچون مفرد، مشارٌ الیه‌سی محذوف (سوز) خبر بولادر «سوزم» گه. در ربط اداتی خبرنی مبتداغه باغلی.

آخرگی صفت قیاسیه سوزم گه.

سوزم موصوف: مفرد متکلم گه مضاف بولوب مبتدا بولادر. مبتدا خبری برلن جملهٔ اسمیه بولادر.

اوزگنی اسم جامد عام، تأکید سوزی مفرد مخاطب گه مضاف بولب «سوی» فعلینه مفعول به بولادر.

سوی سویمکدن فعل امر مفرد مخاطب ایچون فاعلی (سین) محذوف، جمله‌سی فعلیه‌در.

یارات یاراتمقدن فعل امر، مفرد مخاطب ایچون فاعلی (سین) محذوف.

اوزگنی اسم جامد عام، تأکید ایته محذوف (سین) نی. مضاف مخاطب‌غه «یارات» فعلینه مفعول به بولادر.

اوزڭ محذوف فاعل (سین) نی تأکید ایته‌در.

تمرينات [*]

١) توبه‌نده‌گی سوزلردن مركبلرنی آیرگز!

طاش، تیمر، تیمرچی، طاشلی یول، یولچی، یولداش، یولاوچی، طاشلق، قوملق، تیمر چبق، زور یول، طاقر باصو، قارا طاقطا، طابا آغاچ، آلما آغاچ، خرما تشی، آرش باشاغی، چیـه چه‌چه‌گی، جیله‌ك صاباغی، جیتن اورلغی، قوی مایی، کیندر مایی، طاقطا چایی.

٢) توبه‌نده‌گی سوزلردن مركب وصفیلرنی آیرگز!

آق کاغد، قارا بورك، قاراماراا، پشكان شالقان، بـالا چاغا، آطا آنا، اوزون آربـا، اسسی کونلر، سینك كتاب، یغم قلم، صالقن صو، بیوك طاولار، طاو باشی، قـاز ایتی، کورکه قاناطی، بای کشیلر.

٣) شوشی سوزلردن مركب اضافیلرنی آیرگز!

آلا قارغا، قوش قناطی، قاطی طاش، مونچا طاشی، ایدل صووی، یاز باشی، کون اورطاسی، تیمر قلم، آغاچ باشماق، طاو ایته‌گی، قوش اویاسی، زور صاوتلر، درس بوامه‌سی، آو اتی، مینم کاراندا‌شم.

---

[*] تمرینلر قسمی، مدرسهٔ محمدیه معلملرندن صلاح نعمت الله طرفندن ترتیب ایدلدی.

٤) توبەندەگی مرکب اضافیلردن بیان اوچون بولغانلرن

طابگز!

آغاچ قاشق، قلم صاپی، کەجە تیرسی، باقر قومغان، طاش قورچاق، شالقان یاپراغی، پیالا صاوت، کییز ایتك، کامچات بورك، تیری یاری، طاش باصقیچ، چوین چولمەك، آلتون بالداق، کموش یوزك، بورك توبەسی.

٥) توبەندەگی مرکب اضافیلردن اوخشاتو اوچون بولغانلرن آیرگز!

علم نوری، نادانلق دریاسی، اللهنك رحمتی، اوستەل آیاغی، کتاب طشی، دنیا بازاری، یوقلق خستەسی، کوکل صاندغی، کتاب کاغدی، عمل آزغی، طورمش کوزگیسی، نادانلق قارانغیلغی، بورچ یوگی، یازو قاراسی، یر جیلەگی.

٦) توبەندەگی مرکب اضافیلردن ملك اوچون بولغانلرن آیرگز!

علی‌نك کتابی، ولی‌نك قلمی، سینك بوقچەك، آغاچ قاشق، کون اورتاسی، کورشی طاوغی، قوش اویاسی، جمعه مسجدی، قلم صاپی، دنیا یورطی، آط تیرسی، قاین آغاچی، آتا بالاسی، صییر سوتی، طون طشی.

٧) شوشی اضافەلردن قایولری خاصلاو اوچون؟

خلفەلر اوستەلی، قازان آشی، جمعه کون، مای چولمەگی، محله مکتبی، طوی آشی، تیگرمەن طاشی، مدرسه یورطی.

اوی توبه‌سی، ایشلك آلدی، چای شیکر کیبتی، قوش اویاسی، آلما باقچه‌سی، اورام اتی، آش قازانی.

٨) توبه‌نده‌گی مرکب‌لردن اسنادی واضافی‌لرن آیرگز!

قار یاوا، کون صالقن، بالالار مکتبکه نیچك باررلار، آطمزده یوق، ڨاغونغه آقچه‌ده یوق. بیــر یوزی، آرش باصووی، بیرگان بیگه یاراغان، بیرمه‌گان نیگه یاراغان؟. ات اوره، بوری یوری. آلغانغه آلطی‌ده آز، بیرگانگه‌بیش‌ده کوب.

٩) توبه‌نده‌گی جمله‌لرده قایو سوزلر مسند ومسنــد الیه بولالر؟

کون اوزون، تون قصقه، قویاش چقدی، نور بالقدی، قارلار اردی، طامچیلار طاما، صولار آغـــا، صییرچقلار صایری، ییللر ایسه، خلق یازغه حاضرله‌نه.

١٠) توبه‌نده‌گی جمله‌لردن اسم وفعللرنی آیرگز!

طاش آور، قار صالقن، اوط اسسی، طاو باشی، طون پاکی، هوا یاخشی، آط مانور، قوشلار اوچدی، آطلار کیلدی، کون آیاز، سین اوقیسك، مین یازامن، علی کیته، ولی کیله.

١١) توبه‌نده‌گی مرکب‌لردن مزجی‌لرن آیرگز!

بیکتیمر، آچق آوز، جانتیمر، بیکمحمد، بیکمولللا، کون آیاز، میگلی‌علی، خانبیك، بایغول، آقچه کوب، دوستلار

بار، دشمانلار یوق، بايبيك، ايشمرزا، شاهمرزا، آیطوغان.

۱۲) تو بەندەگی مرکب‌لرنك قایولری تام بولالر؟

آچ قدرن طوق بلمەس. آچ کشینك آچووی یامان. ان اورور، کاروان یورور. عیبـلی کشی اوز عیبن اوزی بلور. زور مکتب. بولمە زور. قرکچدکنە. اورمان زور. قالغانغە خیرلی عمر، کیتکانـگە خیرلی یول. درس اوقودم، اویگە قایتدم، آش آشادم، اوین اوینادم.

۱۳) تو بەندەگی جملەلردن اصل جزلرن سویلەگز!

آداشقان‌نك عیبی یوق، قایتوب اوین طابقان صولك. آچلغان‌نك عیبی یوق اوزی بلوب یابقان صولك. بلـگان بلـگانن اشلەر، بلمەگان بارماغن تشلەر. اوتکان اشکە قار یاوار. اوچقوندن اوط چغار. اورە بلمەگان ات اوینە قوناق کیترور.

۱٤) تو بەندەگی جملەلرنك قایولری جملۀ اسمیەبولالر؟

آدم کورکی چوپرەك، آغاچ‌کورکی یاپراق. دنیانی جیل بوزار، آدمنی سوز بوزار. آزقلی آط آرماس. آشامی طاماق طویمی. بومینم کتابم، تـگی سینك کتابك. آنـا کوکلی بالادە، بالا کوکلی دالادە. بلمەو عیب توگل، بلورگە طرشماو عیبدر.

۱۵) تو بەندەگی جملەاردن جملۀ فعلیەلرنی آیرگز!

یاز کیلدی، قش کیتدی. جای اسسی. قش صالقن. کوز یاغمورلی. کون یاقطی. تون قارانغی. طاك آتدی. صاندوغاچ

صایری. اورمان طن. آول گورلی. قویاش چقدی، کون یافطردی. اش بتدی قایغی کیتدی

١٦، ١٧) توبه‌نده‌گی جمله‌لردن قایو سوزلر خبر وقایولری مبتدا بولالر؟

بو بولمه‌ایرکن، هواسی یاخشی، اچی یاقطی، تیره‌زه‌لری زور. یازووم ناچار. قلمم صنق. علی نادان. ولی عقللی. دنیا ایرکن خلق کوب. آلما توچی. طوز آچی. بو قاربوز قزل. بو کاغد آق. بوکشی عالم، اوزی بیك بای.

١٩) توبه‌نده‌گی مبتدالرنك موصوف بولغانلرن آیرکز! نادانلر کوب. عالملر آز. مین تاتارمن، تلم تاتار تلی. ایلچی‌گه اولم یوق. صبر توبی صاری آلتون. کم یاخشی؟ نرسه ماتور؟. یاخشی سوز جان آزغی، یامان سوز باش قازغی. عقللی دشمان، عقلسز دوستدن خیرلیدر.

٢٠) توبه‌نده‌گی جمله‌لردن عام بولغان مبتدالرنی آیرکز! صو صیق. طاش قاطی. مامق یومشاق. چوین قارا. قارا آط ماتور. قارا کشی یه‌مسز، آول آوز، اورمان قولاق، قرکوز. بوری یرتقچ، تولکی حیله‌کار. قویان قورقاق.

٢١) توبه‌نده‌گی مبتدالر، نی سببلی معرفه بولغانلر؟

محمود بیك ذهنلی بالا، اول عقللی. بوکشی نادان. ولی عالم. بوکتاب سینکی. سینك اویك بار، مینم اویم یوق. کتابلرك کوب. آتام بار، آنام یوق، مین یتیم. آولم یاقن.

۲۲، ۲۳) توبه‌نده‌گی جمله‌لرده مبتـدا وخبرننك قایسی حذف ایدلـگان؟

بو کتاب ماتورمی؟ — ماتور. بونیندی آغـاج افندم؟ — ناراط. بوگون طشده هوا نیچلك؟ — صالقن اویگده کملرك بار؟ — اتکام، انکام... معیشتك نیچلك؟ — یاخشی. سز قرآن کشیسی‌می ئه‌لله؟ — اِیْ افندم. بزنك مملکتننك پایتختی قایسی شهر؟ — پیتربورغ.

۲٤) توبه‌نده‌گی جمله‌لردن فاعللرنی آیرگز!

بال بالچق آشاتر. برطاریدن بوطقه بولمی. برقورقغان ات اوچ کون اورور. بنـده خطاسز بولماس. بز قاپچقده یاتماس، ایزگولك ایتده دیڭگزگه آت، بالق بلور، بالق بلمه‌سه خالق بلور. طرشقان طابار. تلی اوزون بولماغاننك عمری اوزون بولور.

چقدی جیللر قوپدی دولقن،
ایل کارابن جیل سوره...

(دردمند)

۲۵، ۲٦) شوشی جمله‌لرنك قایولرنده فاعل وقایولرنده فعل حذف ایدلگان؟

ایسمه ئوشسه، ایسم کیته. سین نی اشلاب اوطراسك؟ — اوقیم. بوگون قایده ایدك؟ — مدرسه‌ده. بویازونی کم یازدی؟ — علی. سین مکتبکه کم بله‌ن کیلدك؟ — یالغز. بوگون

نیچه درس اوقودگز؟ — دورتنی. درسلرگنی بله‌سگمی؟ — بلدم.

٢٧) توبه‌نده‌گی جمله‌لردن نائب فاعللرنی سویله‌گز!

ایـر سفرده بلنور. آط چانـاده بلنور. بـاطر جاوده بلنور. تلچه‌ن داوده بلنور. قش کیتدی. چای اچلدی. فاتحه قلندی. مجلس تمام بولدی. یـاز کیلدی. هوالر جلـندی. طولوپلار طاشلاندی. قرده ایگن چه‌چو باشلاندی.

بوز هم قار اردی، صولار یوگوردی.
یغـلاب یلغـالار، یه‌شلر توگلدی؛
(توقایف)

٢٨) توبه‌نده‌گی مثاللردن زمان اوچون بولغان مفعول فیه‌لرنی آیرگز!

آچنك کوزی ایکمه‌کده، توقنك کوزی حکمتده. بلطر ایگنلر بیك اوگدی. بو یـل بلمیم نیچك بولور. سینتابرده سین‌ده بر، مینده بر. قشن هوا صالقن بولا، جاین اسسی. جه‌ین اورمانده جیله‌کلر پشه. کوزن یاغمورلار کوب بولا. مکه شهرنده کعبة الله بار. قرانده مدرسه‌لر کوب. ایستانبولده مسجدلر کوب.

٢٩) توبه‌نده‌گی جمله‌لردن مفعول‌له‌لرنی آیرگز!

ایدلده بالقلار کوب. دیڭگزده کار ابلار یوری. دنیاده یاشه‌مه آشار اوچون بلکه آشا یاشه‌ر اوچون. ایپه‌سینه کوره بیه‌سی. آطینه کوره آرباسی. جیله‌گینه کوره قابقاچی.

ئاقچه گزده آلما آغاچلری اوسکان. بو گون سفرگه کیته‌م، یولده اوقور اوچون کتابلار آلورغه کیره‌ك. علی‌نی بایغه کوره قدرلیلر، ولی‌نی یارلیغه کوره قدرسزلیلر. صوقر طاوقغه بارده بغدای.

تاتار بختی اوچون مین جان آتارمن
تاتار بیت مین اوزمده چن تاتاردن.
(توقایف)

۳۰) توبه‌نده‌گی مثاللردن مفعول به‌لرنی سویله‌گز!

برەو آقچه جیا، برەو یانچق تگه. دنیانی جیل بوزار، آدمنی سوز بوزار. اورمانده بوریلر کوب بولا یوقو یاصدق تله‌می. صابانده صایراشماساڭ، اندرده اکغراشرسڭ. بانیی مال باصار، یارلینی بالا باصار. باشوروغان باشنی قلچ چاپماس. بایده کورسه قوطلی بولسون. یارلیده کورسه قایدن آلدڭ؟. بالانی یاشدن خاتوننی باشدن اویرەت! نی چاچسه‌ڭ آنی اوروسڭ. قول قولنی یوا، ایکی قول بیتنی یوا.

۳۱) توبه‌نده‌گی مثاللردن مفعول منه ومفعول عنه‌لرنی آیرگز!

آزق بایدن، اولم خدایدن. آوزدن چقغان سوز اوچقان قوش کبك. یاماندن یاخشی طووار. اورامدن طوی اوزا. ئه‌تی قردن قایتدی. مین‌مکتبدن قایتدم. کوکدن قوشلار اوزا، جیرده طوزان طوزا. قارا صیردن آق طوغان.

ئودن آیرلغان قوینی بوری آشی. کوزدن توشکان، تلدن توشەر. تلدن توشکان، کوڭلدن توشەر.

٣٢) توبەندە یازلغان جملەلردن مفعول الیه وعلیەلرنی آیرگز!

دشمانگە اولم تلەگانچی اوزگە عمر تلە! صو، چوقر جیرگە جیولا. اورە بلمەگان ات، اویینە قوناق کیترور. جیرگە قراو توشکان. ایگنگە قورت یابشقان. اویگە قوناق کیلگان. آغاچقە قوش قونغان. کوزگە قان توشکان. کوڭلسزگە کولمەك کیرتمیلر. کوکگە توکورسەڭ بیتکە توشەر. باشڭا توشسە باشماقدە تگەرساڭ.

٣٣) توبەندەگی مثاللردەقایسی سوزلر مفعول‌معه بولالر؟

آلمانی قابغی بلەن آشادم. صوقر طاوقغە بارده بغدای. نال آشادم مای بلەن، خاتون آلدم جاو بلەن. ایت ایتکە. شوریا بیتکە. طوز بلەن ایکمەك آشادم. زور اورام بلەن بار!

٣٤) توبەندەگی جملەلردن شبە فعللرنڭ نوعلرن سویلەگز!

قایغو طوطمق، اوط یوطمق ایلە برابردر. کتاب توپلەوچینی کوردم. عقلسز بای بولودن، عقللی یارلی بولو آرتغراق. بلەگی جوان برنی یغا. کیردکمەگان سوزنی کوب سویلەوچەن بولما! اول بیك آلداوچان کشی. بوگون طبیبکە کورنوچی بولمادی.

۳۵) توبەندەگی جملەلردن افعال ناقصەلرنی آیرگز!

بال، بالدیمك بلەن آوز طاطلی بولماس. باصودە بالق بولماس. کیچە کون صالقن ایدی. بوگون جلی بولدی. بو آغاچدە آلما کوب ایکان. محمود کیچە بیك آوراغان، تمام اوله یازغان. بوگون باقچەغە چغوب بولماس، اوقیسی درسلرم بار. مکتبدە بلطر دورتکنە درس اوقی تورغان ایدك، بویل ایسە بیش درس اوقیمز. اوتکان کون درسلرمنی یاخشی بلدم. خلفە میگا رحمت اوقوب بترە آلمی.

۳٦) توبەندەگی فعللرنك قایولرندە تناز ع بار؟ بویل بغداینی کوب چەچدك، آزاوسدی. صولی آرزان بولدی، قرق تییندن کوب آلدق. قازان یاصاوچی قولاغن قایدن چغارغە بلە. برایلەك طارم بار کوتەرە آلساك بارندە آل!

مین دی صالدم صومغەگە یورطمدە قالغان دی «گەجیت»

. . . . (توقایف).

۳۷) توبەندەگی جملەلردە حال بولغان سوزلرنی آیرگز!

آط منمەگان آط منسە، چابا، چابا اوترر. طون کورمەگان طون کورسە، قاغا، قاغا بترر. آکلامی سویلەشکان، آورمی اولەر. توبەنگە قاراب شکر ایت، یوغاریغە قاراب فکر ایت!. شاگردلر درسلرن ایکەو ایکەو اوقودیلر. بو آطیك شەب یوری. آقرن بارغان قویان آرتندن یتکان.

اول زمان اوتوب کیتدی صودای آقغان،
ماتور قزدای ایشك آچوب کیری یابقان.
(غفوری)

اوقیم تیز تیز کوگلدن بر
عجائب سوره قرآندن . . .
(توقایف)

۳۸) توبه‌نده‌گی جمله‌لرده بولغان تمیزلرنك توعلرین سویله‌گز!

چاقرمده بیش یوز صاژین. صاژین‌ده بیدی فوت. برنك صنفده قرقلاب شاگرد بار. بوکشی بویغه زور. بو خاتون توسکه ماتور. برصاوت قارا آلدم. بیش دیسه‌تینه یر صاتوب ، آقچه‌سینه اوچ آط آلدم. بیش پط بغدای نی اون صوم طورا.

۳۹) توبه‌نده‌گی مثاللرده بدل بولغانلرن بیان ایدگز!

آطنی باشقه صوقما! قرده‌شلك علی‌نی بله‌م اول بیك جهادلی شاگرد.

مین سویه‌من اوزگنی — قاشلك بله‌ن کوزگنی (خلق‌جری).
جای کونی اسسی هواده، مین صودده قوینام یوزمم......
(توقایف)

۴۰) توبه‌نده‌گی جمله‌لردن تأکید لفظیلرنی آیرگز!

تارن بارلق، آغاچلر یاشه‌ره، گوللر چه‌چه‌ك آطا، آغاچ راوله‌نلردن خوش ایسلر آگقی ، بیر یوزی ماطورلانا تونلای ختفه توسینه کره. کیچ بله‌ن بتون یرنی طنلق باصا. قاچما، قاچما، توقطا، توقطا ای قاراق!

جهان‌نك اسسيسن صالقن، بوزن كوردم، قارن كوردم.
يلر كورسه بتون اوكسز، بارن كوردم؛ بارن كوردم.
(توقايف)

صز لا، صز لا، صز لا كوكلم - صز لا بر توقتاميچه . . .
. . . . (س. رميف)

٤١) توبه‌نده مثاللردن معطوفلرنی آيرگز!

سينتابرده سين‌ده بر - مين‌ده بر . تويه‌ده بوله‌ك . تويه‌ده بوله‌ك. تيلی بله‌ن طابماده، اوله شمه‌ده. كوز كونی اوله‌نلر هم آغاچ يافراقلری صارغايالار. كيوك قاز، طورنا، وصيرچق كبی قوشلار، قشلار اوچون جلی ياقلارغه اوچوب كيته‌لر، كونلر بولوطلی وطومانلی بولوب اوستدن آقرن‌غنه واق ياغمور ياوا هوالر كوندن كون صالقنايا حتی اوكتابر باشلارنده، سيره‌ككنه قارلارده اوچقالی.

٤٢) توبه‌نده‌گی مثاللرده‌قايسی سوزلر عطف بيان بولالر؟

چينگگزخان، عيسی پيغمبر، انس صحابه، رضاء قاضی، ذاكر ايشان، قزان قالاسی.

٤٣) شوشی مثاللردن جمله انشائيه‌لرنی. آيرگز!

آنطی‌غه آلوب بيشكه صات، آننك بولسون سوداگر، اوزنك بل، كشيدن صورا! آط آزغونی يورغا بولور، ايل آزغونی ملا بولور. آبزار صاتوب آلما! كورشی صاتوب آل! اويندن اويماق بولا. تيمرنی قزوونده صوق. تيك

طورماسالك، طوق بولورسلك! جان، نی تله‌می، یازق یبارمی.
داطوب قالغانچه آطوب قال!

٤٤) تو به‌نده‌گی جمله‌لرنك تۇرلرن آیرگز!

بیرسه‌لك آلورسلك چه‌چسه‌لك اورورسلك! اوزی یغلغان الایغلاماس. کمنك ایته گینه اوط توشسه شول یانار. برقورقغان ات اوچ کون اورور. قاپچق اچنده بز یاتماس. بلطر اولگان یابالاق بو یل باشن کوته‌رگان. اشی یوقنك آشی ده یوق اوبرکیتدی - اورن قالدی. قارغا، «صایصقان یورووی بله‌ن یوریم» دیب اوز یورووون اونوتقان. ایرکه قایده جرله‌ر آنده اوینده نی، تلنده شول.

كتابنڭ فهرستى

	بيت
مفرد ومركب	٢
مركب وصفى	٣
مركب اضافى	٤
اضافه‌نڭ نوعلرى	٤
مركب اسنادى	٥
مركب مزجى	٦
مركب تام وناقص	٦
خبر ومبتدا	٨
مبتدا	١٠
مبتدا وخبرنڭ معرفه ونكره‌لگى	١١
مبتدا وخبرنڭ مرتبه‌لرى	١١
مبتدا وخبرنى طاشلاو	١٢
مبتدا وخبرنڭ بره‌ردن	
آرتق بولووى	١٢
فاعل	١٣
نائب فاعل	١٤
فعلنڭ متعلقلرى	١٥
مفعول فيه	١٦
مفعول له	١٧

	بيت
مفعول به	١٨
مفعول منه وعنه	١٩
مفعول اليه وعليه	١٩
مفعول معه	٢٠
شبه فعللر	٢١
ناقص فعللر	٢٢
تنازع	٢٢
جمله‌نڭ متمملرى	٢٣
حال	٢٤
تمييز	٢٥
بدل	٢٦
توكيد	٢٧
عطف	٢٨
عطف بيان	٢٩
جمله وكلام	٢٩
جملهٔ اخباريه وانشائيه	٣٠
آيرم وقاطشقان جمله‌لر	٣٠
مركبلرنڭ اعرابى	٣٢

باش اورطا صلاك

٤) اۋ ۋ ۋ ۋ ۋ نىچكە: ئاۋازلىق ئاتىلە: اۋچ، كۆل، تۆزۆ، يۈزۈ.

٥) اف ف ف ف ف نىچكە قىسقا ئاتىلە: افچ، كفن، بفرف، كف زگف.

٦) اۋ ۋۋ ۋۋ قالىن قىسقا ئاتىلە: ئان، طۋز طۋزۋم، قۋرۋ. قۋرۋم.

٧) ايِاي يِي يِي نىچكە ئاۋازلىق آصت: ايِر، ييت، مي، چي، (پىشماگان)

٨) ا دـى دـى نىچكە قىسقا آصت: ات، بىت، ايكى، تير دىس، تىز.

٩) ى ىى ىى قالىن قىسقا آصت: ىشطان ىشقى، طىرىش.

١٠) يِ يِ يِ قالىن ئاۋازلىق آصت: صير، آشي، قاشيلار، قاريم.

بو تاقديردا هار آوازغا بىر گىنا عالامات خاص بولادىر، ماگار، واو، اليف، يا (و-اـي) غىنا افچوسو آلطى آوازغا عالامات بولىب قالالار. شو لايى: ماي، مي، طاو، صو، اش، بازار كى بوك. چونكي بونلاردان هار بىر سى بىر اورىندا طاوىشلى، بىر اورىندا طاوىشصىز آوازغا عالامات بولىب قالالار. بو چاقلى صىندا ايستيحالا بىلىنميدىر.

ناظار اهليندان موحتارام ذاتلار بو اشىمنى غازيتە واژورناللار داياكي طاغرە اوزىمگا يازىب اينتيقاد ايتسالار، مامنون بولىر ايدىم. احمدجان مصطفى.

باصلوب چقغان کتابلرمز

١	مصور الفبا	٢٥تين	پوچطه ایله‌ن٢٩تین
٢	ترکی اوقو	١٥ »	» ١٩ »
٣	ترکی صرفی	١٥ »	» ١٧ »
٤	قراءة عربیه	٢٠ »	» ٢٤ »
٥	صرف عربی	٢٥ »	» ٢٩ »
٦	نحو عربی	٢٥ »	» ٢٩ »
٧	پیداغوغیه علمی قسمدن برنچی جزء	٢٠ »	» ٢٤ »
٨	عملی قسمدن برنچی جزء	٢٠ »	» ٢٤ »
٩	مقدمة العلوم	٧ »	» ٩ »
١٠	ترکی نحوی	١٠ »	» ١٢ »

کوبله‌ب آلوچیلرغه‌بیوک اکرام. آدریس:

г. Казань Захарьевская ул. д. кушаева

А. Мустафину.